

Sygn. akt IX Ga 559/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 kwietnia 2017 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie IX Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Okręgowego Przemysław Grochowski (spr.)

Sędziowie : Sędzia Sądu Okręgowego Małgorzata Skoczyńska

Sędzia Sądu Rejonowego del.do SO Andrzej Łopuszyński

Protokolant : st. Sekr. Sądowy Agnieszka Olszewska-Judin

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 20 kwietnia 2017 roku w L.

sprawy z powództwa (...) Spółdzielni Pracy (...) w S.

przeciwko Grupa (...), Spółka z Ograniczoną Odpowiedzialnością w S.

o 10.549,27 złotych z odsetkami ustawowymi za opóźnienie

na skutek apelacji powódki (...) Spółdzielni Pracy (...) w S. od wyroku z dnia 6 października 2016 roku w sprawie V GC 621/16 Sądu Rejonowego w Siedlcach

I. zmienia zaskarżony wyrok w jego punkcie II. i III. w ten sposób, że :

a/ zasądza od pozwanej Grupa (...), Spółka z Ograniczoną Odpowiedzialnością w S. kwotę :

- 165,98 (sto sześćdziesiąt pięć złotych dziewięćdziesiąt osiem groszy) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 16 marca 2015 roku,

- 163,65 (sto sześćdziesiąt trzy złote sześćdziesiąt pięć groszy) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 24 kwietnia 2015 roku,

- 161,35 (sto sześćdziesiąt jeden złotych trzydzieści pięć groszy) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 16 maja 2015 roku,

- 165,20 (sto sześćdziesiąt pięć złotych dwadzieścia groszy) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 14 czerwca 2015 roku,

- 165,95 (sto sześćdziesiąt pięć złotych dziewięćdziesiąt pięć groszy) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 16 sierpnia 2015 roku,

- 165,95 (sto sześćdziesiąt pięć złotych dziewięćdziesiąt pięć groszy) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 21 sierpnia 2015 roku,

- 169,38 (sto sześćdziesiąt dziewięć złotych trzydzieści osiem groszy) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 13 września 2015 roku,

- 169,54 (sto sześćdziesiąt dziewięć złotych pięćdziesiąt cztery grosze) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 7 października 2015 roku,

- 169,54 (sto sześćdziesiąt dziewięć złotych pięćdziesiąt cztery grosze) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 16 października 2015 roku,

- 168,17 (sto sześćdziesiąt osiem złotych siedemnaście groszy) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 14 listopada 2015 roku,

- 168,17 (sto sześćdziesiąt osiem złotych siedemnaście groszy) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 21 listopada 2015 roku,

b/ podwyższa kwotę 4.383 (cztery tysiące trzysta osiemdziesiąt trzy złote) zasądzoną w punkcie III. do kwoty 5.345 (pięć tysięcy trzysta czterdzieści pięć złotych);

II. zasądza od pozwanej Grupa (...), Spółka z Ograniczoną Odpowiedzialnością w S. kwotę 542 (pięćset czterdzieści dwa złote) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO M. S. SSO P. G. SSR del.do SO A. Ł.

IX Ga 559/16

UZASADNIENIE

Powództwo dotyczyło zasądzenia kwoty 10.549,27 zł wraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie i kosztami procesu od pozwanej Grupy (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w B. K. na rzecz powódki (...) Spółdzielni Pracy (...) w S.. W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, że dochodzona kwota stanowi sumę należności wynikającą z wystawionych pozwanej faktur za zamówioną reklamę w gazecie. Powódka wskazała, że na dochodzoną kwotę należności głównej składają się należności z 12 faktur VAT w kwocie 8.540,94zł oraz suma równowartości 40 euro w łącznej kwocie 2.008,43 zł. Pozwana nie wniosła odpowiedzi na pozew ani nie stawiała się prawidłowo wezwana na rozprawę.

Wyrokiem zaocznym z dnia 6 października 2016 roku Sąd Rejonowy w Siedlcach zasądził od pozwanej Grupy (...) Sp. z o.o. w B. K. na rzecz powódki (...) Spółdzielni Pracy (...) w S. kwotę 8.715,11 zł (osiem tysięcy siedemset piętnaście złotych jedenaście groszy) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie:

- od kwoty 1.521,66 zł od dnia 15 marca 2015 roku do dnia zapłaty;

- od kwoty 43,05 zł od dnia 23 kwietnia 2015 roku do dnia zapłaty;

- od kwoty 1.909,58 zł od dnia 15 maja 2015 roku do dnia zapłaty;

- od kwoty 763,83 zł od dnia 14 czerwca 2015 roku do dnia zapłaty;

- od kwoty 1.006,02 zł od dnia 15 sierpnia 2015 roku do dnia zapłaty;

- od kwoty 636,53 zł od dnia 20 sierpnia 2015 roku do dnia zapłaty;

- od kwoty 1.721,41 zł od dnia 12 września 2015 roku do dnia zapłaty;

- od kwoty 8,00 zł od dnia 6 października 2015 roku do dnia zapłaty;

- od kwoty 381,92 zł od dnia 15 października 2015 roku do dnia zapłaty;

- od kwoty 274,47 zł od dnia 15 października 2015 roku do dnia zapłaty;

- od kwoty 219,58 zł od dnia 13 listopada 2015 roku do dnia zapłaty;
- od kwoty 54,89 zł od dnia 20 listopada 2015 roku do dnia zapłaty;
- od kwoty 168,17 zł od dnia 21 listopada 2015 roku do dnia zapłaty;

W pkt II Sąd Rejonowy oddalił powództwo w pozostałym zakresie, natomiast w pkt III zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 4.383,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu obliczonych od uwzględnionego powództwa, w tym kwotę 3.936,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Na koniec w pkt IV Sąd Rejonowy nadał rygor natychmiastowej wykonalności przedmiotowemu wyrokowi w pkt I i III.

Uzasadniając swoje rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy wskazał na następujące okoliczności faktyczne. Pozwana Grupa (...) Spółka z o.o. w B. K. w okresie od miesiąca lutego 2015 roku do miesiąca listopada 2015 roku zlecała powódce (...) Spółdzielni Pracy (...) w S. ogłoszenia reklamowe w prasie. Powódka wykonywała usługi zgodnie z zamówieniem pozwanej a następnie wystawiła faktury tytułem wynagrodzenia za drukowanie ogłoszeń reklamowych.

Dalej Sąd Rejonowy wskazał, że w dniu 28 lutego 2015 roku wystawiona została faktura nr (...) na kwotę 1.527,66 zł z terminem zapłaty do dnia 14 marca 2015 roku, w dniu 8 kwietnia 2015 roku wystawiono fakturę FA (...) na kwotę 43,05 zł z terminem zapłaty do dnia 22 kwietnia 2015 roku, w dniu 30 kwietnia 2015 roku wystawiono fakturę FA (...) na kwotę 1.909,58 zł z terminem zapłaty do dnia 14 maja 2015 roku, w dniu 30 maja 2015 roku wystawiono fakturę FA (...) na kwotę 763,83 zł z terminem zapłaty do dnia 13 czerwca 2015 roku, w dniu 31 lipca 2015 roku wystawiono fakturę FA (...) na kwotę 1.006,02 zł z terminem zapłaty do dnia 14 sierpnia 2015 roku, w dniu 5 sierpnia 2015 roku wystawiono fakturę FA (...) na kwotę 636,53 zł z terminem zapłaty do dnia 19 sierpnia 2015 roku, w dniu 28 sierpnia 2015 roku wystawiono fakturę FA (...) na kwotę 1.721,41 zł z terminem zapłaty do dnia 11 września 2015 roku, w dniu 21 września 2015 roku wystawiono fakturę FA (...) na kwotę 8,00 zł z terminem zapłaty do dnia 5 października 2015 roku, w dniu 30 września 2015 roku wystawiono fakturę FA (...) na kwotę 381,92 zł z terminem zapłaty do dnia 14 października 2015 roku, w dniu 30 września 2015 roku wystawiono fakturę (...) na kwotę 274,47 zł z terminem zapłaty do dnia 14 października 2015 roku, w dniu 29 października 2015 roku wystawiono fakturę FA (...) na kwotę 219,58 zł z terminem zapłaty do dnia 12 listopada 2015 roku, w dniu 5 listopada 2015 roku wystawiono fakturę FA (...) na kwotę 54,89 zł z terminem zapłaty do dnia 19 listopada 2015 roku. Wszystkie faktury miały zostać uregulowane przelewem na rachunek bankowy powodowej spółdzielni oznaczony na każdej z wystawionych faktur.

Należności za usługi ogłoszenia nie zostały zapłacone w oznaczonych terminach. Sąd Rejonowy ustalił, że powódka w piśmie z dnia 24 lutego 2016 roku wezwała pozwaną spółkę do uregulowania wszystkich kwot wynikających z wystawionych faktur wraz odsetkami oraz rekompensatami z tytułu kosztów odzyskiwania należności wynikającej z każdej odrębnie faktury w wysokości 40 euro w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania do zapłaty. Natomiast pozwana spółka nie uregulowała należności również po otrzymaniu wezwania do zapłaty.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy zważył co następuje. Powództwo dochodzone pozwem zostało przez Sąd I instancji uwzględnione w części tj. w zakresie należności głównych z tytułu wynagrodzenia za usługi ogłoszeniowe oraz ustawowe odsetki za opóźnienie od daty wymagalności płatności wymienionych w poszczególnych przedmiotowych fakturach oraz w zakresie jednej rekompensaty z tytułu kosztów odzyskiwania należności objętych wezwaniem do zapłaty w wysokości równowartości 40 euro, mianowicie kwoty 168,17 zł liczonej od ostatniej faktury.

Sąd I instancji wskazał, że w niniejszej sprawie strona pozwana nie wypowiedziała się co do twierdzeń strony przeciwnej o faktach w toku całego okresu toczącego się procesu, wobec czego Sąd Rejonowy mając na uwadze złożone do pozwu dowody uznał fakty przytoczone przez powodową spółdzielnię za przyznane (art. 230 kpc).

Zgodnie z treścią art. 232 kpc strony są zobowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Sąd Rejonowy podniósł, iż z uwagi na brak odniesienia się przez pozwaną spółkę do żądania powódki, twierdzeń i przedstawionych dowodów brak było podstaw do odmowy uznania roszczenia w zakresie wynagrodzenia

ustalonego przez strony umową o świadczenie usług ogłoszeniowych oraz odsetek ustawowych za opóźnienie w zapłacie tej należności.

Inaczej w ocenie Sądu pierwszej instancji została oceniona sprawa co do wysokości rekompensaty za koszt odzyskiwania należności. Wskazał, że w rozpoznawanej sprawie należność składa się z dwunastu faktur oraz dwunastu rekompensat w kwotach o równowartości 40 euro każda.

Wbrew twierdzeniom powódki, Sąd Rejonowy nie podzielił stanowiska pełnomocnika powódki w kontekście okoliczności sprawy odnośnie domagania się od każdej należności z faktury rekompensaty.

Jak wskazał Sąd I instancji w sprawie pozwana spółka została wezwana ostatecznym przedsądowym wezwaniem do zapłaty z dnia 24 lutego 2016 roku do uregulowania należności ze wskazanych wszystkich faktur i jednocześnie do zapłaty rekompensat w ilości odpowiadającej fakturom.

W tych okolicznościach domaganie się od każdej z faktur równowartości 40 euro zostało przez Sąd Rejonowy ocenione jako nadużycie prawa realizujące się w tym, że przy braku wskazania innych kosztów związanych z odzyskiwaniem należności oraz brakiem wskazania innych czynności faktyczno-prawnych pociągających za sobą wydatki wierzyciela, często trudne do wykazania lub niewymierne np. koszty spotkań o charakterze mediacyjnym, koszty rozmów telefonicznych, korespondencji, poradnictwa prawnego poza procesowego i innych, wierzyciel niejako automatycznie domaga się obciążenia dłużnika kwotami pieniężnymi jako kosztami odzyskiwania należności od każdej z faktur, gdy tymczasem koszty z tego tytułu są tożsame z kosztami poniesionym w przypadku należności opóźnionej w płatności wynikającej z jednej faktury.

W rezultacie praktyka prezentowana przez powódkę w rozpoznawanej sprawie została oceniona przez Sąd Rejonowy za sprzeczną z intencją dyrektywy unijnej (...)/UE wyrażonej w preambule, mianowicie – aby zniechęcić do opóźnień w płatnościach, konieczna jest rekompensata za ponoszenie przez wierzycieli kosztów odzyskiwania należności w związku z opóźnieniami w płatnościach. W przypadku gdy koszty odzyskiwania należności, czyli wydatki które poniósł wierzyciel, dochodząc należnej mu kwoty przekroczą kwotę stałej rekompensaty, wierzyciel będzie miał możliwość uzyskiwania na drodze sądowej zwrotu wszelkich wydatków jakie poniósł w związku z próbą odzyskania należności, w tym kosztów postępowania sądowego (ustawa o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, komentarz do art. 10 w/w ustawy, LexisNexis 2014).

Fakt, że powodowa spółdzielnia nie dochodziła w niniejszej sprawie rekompensaty wyższej od rekompensaty stałej o równowartości 40 euro nie oznacza w tej mierze dowolności w żądaniu rekompensaty.

Jak dalej wskazał Sąd pierwszej instancji, suma rekompensat dochodzona pozwem stanowi kwotę 2.000 zł zaś wydatek tego rzędu z tytułu kosztów odzyskiwania należności w związku z opóźnieniem w płatnościach, strona powodowa winna wykazać dowodami czego nie uczyniła. Z tych względów Sąd I instancji orzekł jak w sentencji wyroku na podstawie art. 750 k.c. i art. 734 k.c. oraz art. 735 § 1 k.c.

W rezultacie uwzględniona część roszczenia stanowi 82 % wysokości całego objętego pozwem żądania.

Zgodnie z art. 476 k.c. dłużnik domaga się zwłoki, gdy nie spełnia świadczenia w terminie. Natomiast zgodnie z art. 481 § 1 k.c. jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

W ocenie Sądu Rejonowego pozwana spółka dopuściła się zwłoki w związku z czym powódce przysługiwały odsetki za czas opóźnienia.

O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. zgodnie z którym strona przegrywająca obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Koszty te w postaci opłaty sądowej od pozwu, opłaty skarbowej od pełnomocnictwa oraz

kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych zostały pomniejszone w ten sposób, że przy braku kosztów jakichkolwiek ze strony pozwanej odpowiadają stopniu (procentowi) uwzględnionego roszczenia.

W apelacji powódka zaskarżyła ten wyrok w zakresie pkt II oddalającego powództwo oraz w zakresie pkt III odnośnie do kosztów procesu i wniosła o jego zmianę poprzez podwyższenie zasądzonej kwoty do 10.549,27 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie zgodnie z żądaniem określonym w treści pozwu a także o zasądzenie od pozwanej na swoją rzecz kwoty 5.345 zł tytułem zwrotu kosztów procesu i o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych, zarzucając :

1) naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 roku o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (Dz. U. z 2015 r.,póz. 1830) poprzez jego błędne zastosowanie i uznanie powództwa z ograniczeniem do jednej rekompensaty o równowartości kwoty 40 euro oraz oddalenie powództwa co do pozostałych rekompensat w kwocie 1.834,16 zł w sytuacji, gdy w/w norma prawna przewiduje uprawnienie wierzyciela do żądania od dłużnika równowartości 40 euro w przeliczeniu na złote według średniego kursu euro ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski ostatniego dnia roboczego miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym świadczenie pieniężne stało się wymagalne, stanowiącej rekompensatę za koszty odzyskiwania należności od zaległych faktur;

2) naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 5 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie oraz uznanie, że domaganie się przez powoda rekompensat w równowartości 40 euro od wielu faktur stanowi nadużycie prawa podmiotowego, podczas gdy z ugruntowanego w orzecznictwie i doktrynie stanowiska wynika, że wierzyciel może się domagać w/w rekompensaty od każdej z niezapłaconych w terminie faktur bez konieczności wykazania, że faktycznie poniósł koszty odzyskiwania tych należności;

3) naruszenie przepisów prawa procesowego tj. art. 98 § 1 k.p.c. poprzez jego błędne zastosowanie oraz pomniejszenie kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego zasądzonych od pozwanej na rzecz powódki w sytuacji, gdy w niniejszej sprawie powódka uległa tylko co do nieznacznej części swego żądania, co uzasadniało nałożenie na stronę pozwaną obowiązku zwrotu wszystkich kosztów poniesionych przez stronę powodową.

Sąd Okręgowy zważył co następuje :

Apelacja powódki okazała się zasadna co w konsekwencji doprowadziło do zmiany wyroku w zaskarżonej części i zasądzenia kwot równowartości 40 euro od każdej ze wskazanych w pozwie faktur od pozwanej Grupy (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w miejscowości B. K. na rzecz powódki (...) Spółdzielni Pracy (...) w S..

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż zaskarżone rozstrzygnięcie zostało wydane w formie wyroku zaocznego. Podstawa prawna wyroku zaocznego uregulowana została dyspozycją art. 339 k.p.c. zgodnie z którym w § 1 jeżeli pozwany nie stawił się na posiedzenie wyznaczone na rozprawę albo mimo stawienia się nie bierze udziału w rozprawie, sąd wyda wyrok zaoczny. Z kolei § 2 powyższego przepisu wskazuje, że w tym wypadku przyjmuje się za prawdziwe twierdzenie powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa. Z powyższego wynika, że w przypadku zaistnienia przewidzianych w art. 339 § 1 k.p.c. przesłanek do wydania wyroku zaocznego sąd stosownie do treści § 2 w/w przepisu przyjmuje za prawdziwe twierdzenia powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą. W doktrynie podnosi się, że uznanie za prawdziwe twierdzeń podniesionych przez powoda nie zwalnia sądu od oceny zasadności żądania opartego na tych twierdzeniach. Sąd rozpoznający sprawę w warunkach zaoczności ma obowiązek rozważyć, czy w świetle przepisów prawa materialnego twierdzenia powódki uzasadniają uwzględnienie żądania (E. Marszałkowska-K., Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, Legalis 2017). Jednocześnie wskazać należy, iż przepis art. 339 k.p.c. nie mówi o dowodach, lecz o twierdzeniach powoda o okolicznościach faktycznych. Oczywistym jest zgodnie z § 2, że sąd ma prawo nie uznać za prawdziwe twierdzeń powoda, ale tylko wyjątkowo w sytuacji, gdy budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa (wyrok Sądu

Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 31 marca 2015 roku, sygn. akt II Ca 161/15, Portal Orzeczeń Sądów Powszechnych, <http://orzeczenia.ms.gov.pl>). Jak wynika z treści tego przepisu nie wskazuje on w żaden sposób zasad współżycia społecznego jako podstawy oddalenia powództwa.

W treści uzasadnienia wyroku zaocznego Sądu Rejonowego można wyczytać, że Sąd ten dokonał ustaleń wychodzących po za ramy wskazanego przepisu. Wskazał, że zgodnie z treścią art. 230 k.p.c. uznał przytoczone przez powoda fakty za przyznane i zasądził w całości kwotę należności głównej wraz z odsetkami oraz jedną rekompensatę stanowiącą równowartość kwoty 40 euro. Jednocześnie Sąd Rejonowy dopatrywał się w działaniu powódki naruszenia zasad współżycia społecznego i oddalił powództwo w zaskarżonym zakresie. Zdaniem Sądu Okręgowego wskazane w treści art. 339 k.p.c. Sąd I instancji zastosował odmiennie i uznał przedwcześnie, że strona powodowa nadużyła przysługującego jej prawa. Dołączone do pozwu dokumenty nie budziły wątpliwości co do prawdziwości a także co do treści. Nie wynika z nich także by zostały one złożone w celu obejścia prawa. W polu widzenia należy mieć również fakt – o czym będzie mowa w dalszej części uzasadnienia – że stosowanie klauzul nadużycia prawa powinno być stosowane w wyjątkowych przypadkach. Stad też mając na względzie cytowany przepis art. 339 k.p.c. Sąd Okręgowy uznał, że działanie Sądu Rejonowego stanowiło nadinterpretację i wyjście po za ramy wskazanego przepisu.

Powyższe działanie Sądu Rejonowego doprowadziło w konsekwencji do wydania wadliwego wyroku. W ocenie Sądu Okręgowego zasadnym okazały się oba zarzuty podniesione w apelacji a więc naruszenia art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 roku o terminach zapłaty w transakcjach handlowych poprzez jego błędne zastosowanie i zasądzenie jednej rekompensaty o równowartości 40 euro a także zarzut naruszenia art. 5 kc przez jego niewłaściwe zastosowanie oraz uznanie, że domaganie się przez powoda rekompensat w równowartości 40 euro od każdej zaległej faktury stanowiło nadużycie prawa podmiotowego.

Odnosząc się do pierwszego z zarzutów wskazać należy, iż zgodnie z art. 10 ust 1 u.t.z. wierzycielowi, od dnia nabycia uprawnienia do odsetek, o których mowa w art. 7 ust. 1 lub art. 8 ust. 1, przysługuje od dłużnika, bez wezwania, równowartość kwoty 40 euro przeliczonej na złote według średniego kursu euro ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski ostatniego dnia roboczego miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym świadczenie pieniężne stało się wymagalne, stanowiącej rekompensatę za koszty odzyskiwania należności. Kwestia zasadności dochodzenia równowartości 40 euro była wielokrotnie przedmiotem rozważań orzecznictwa oraz doktryny. I tak wskazuje się, iż celem normy wyrażonej w art. 10 u.t.z. jest przyznanie wierzycielowi uprawnienia do dochodzenia stałej kwoty pieniężnej stanowiącej rekompensatę kosztów odzyskania należności. Wprowadzenie tego rodzaju rozwiązania wynika również z założenia, że funkcjonowanie sprawnego systemu, który przyznaje wierzycielowi zryczałtowaną rekompensatę kosztów odzyskania należności, może stymulować do terminowego wykonywania zobowiązań pieniężnych. Dodatkowo wskazać należy na motyw 19 preambuły dyrektywy (...) gdzie wyjaśniono, iż rekompensata w postaci stałej kwoty powinna mieć na celu ograniczenie kosztów administracyjnych i wewnętrznych związanych z odzyskiwaniem należności (zob. K. Osajda, Ustawa o terminach zapłaty. Komentarz, Legalis, sip.legalis.pl). Dodatkowo w orzecznictwie podnosi się, że celem prawodawcy unijnego było wprowadzenie dodatkowych środków, które zapobiegać mają negatywnemu wpływowi jaki opóźnienia w płatnościach powodują dla płynności finansowej przedsiębiorstwa (zob. wyrok Sądu Okręgowego w Rzeszowie z dnia 17 listopada 2016 roku, sygn. akt VI Ga 311/16, Portal Orzeczeń Sądów Powszechnych, <https://orzeczenia.ms.gov.pl/>). Ponadto wskazać należy stanowisko Sądu Najwyższego zgodnie z którym rekompensata za koszty odzyskiwania należności w wysokości 40 euro, przewidziana w art. 10 ust. 1 u.t.z., przysługuje wierzycielowi bez konieczności wykazania, że koszty te zostały poniesione. Roszczenie o rekompensatę w wysokości 40 euro powstaje po upływie terminów zapłaty ustalonych w umowie lub ustalonych zgodnie z art. 7 ust. 3 i art. 8 ust. 4 tej ustawy (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2015 roku, sygn. akt III CZP 94/15, Legalis nr 1364697).

W ocenie Sądu Okręgowego rację ma skarżąca, że Sąd Rejonowy w niniejszej sprawie dokonał błędnej wykładni normy zawartej w treści art. 10 ust 1 u.t.z. Jak wynika jednoznacznie z brzmienia przepisu oraz jego wykładni, powód nie musi w żaden sposób wykazywać zasadności dochodzenia należności. Już samo powstanie zaległości w płatnościach od pierwszego dnia uprawnia wierzyciela do żądania zapłaty równowartości 40 euro. Jak wynika z akt sprawy powódka przedstawiła dowody w postaci faktur VAT, wezwania pozwanej do zapłaty a także wezwania

do mediacji. Dowody te wobec braku dowodów przeciwnych stanowiły, wobec biernej postawy strony pozwanej, wystarczającą podstawę do wydania wyroku zaocznego zgodnie z żądaniem powództwa na podstawie art. 10 ust 1 u.t.z. Powódka nie miała obowiązku w żaden sposób udowodnić, że poniosła koszty dochodzenia zaległych faktur i zasadnym było zasądzenie równowartości kwoty 40 euro od każdej z faktur. Zatem Sąd Rejonowy zasądzając tylko jedną rekompensatę równowartości 40 euro w sposób nieprawidłowo zastosował się do dyspozycji art. 10 ust 1 u.t.z.

Kwestie dotyczące naruszenia art. 10 u.t.z. zostały już omówione stąd też należy wskazać kilka uwag odnoszących się do treści art. 5 k.c. Przepis ten reguluje problematykę nadużycia prawa w znaczeniu podmiotowym. Zawiera on klauzule generalne w postaci sprzeczności działania uprawnionego ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem przysługującego mu prawa lub z naruszeniem zasad współzycia społecznego. Wskazać należy, iż przepis art. 5 k.c. może być stosowany wyjątkowo tylko w takich sytuacjach, w których wykorzystywanie uprawnień wynikających z przepisów prawnych prowadziłyby do skutku nieaprobowanego w społeczeństwie ze względu na przyjętą w społeczeństwie zasadę współzycia społecznego. W orzecznictwie podnosi się, że norma zwarta w treści art. 5 k.c. może być zastosowana tylko po wykazaniu wyjątkowych okoliczności. Zasady współzycia społecznego są pojęciem niedookreślonym, nieostrym, stąd też powoływanie się na sprzeczność danej czynności prawnej z tymi zasadami powinno wiązać się z konkretnym wykazaniem, o jakie zasady współzycia społecznego w konkretnym przypadku chodzi, na czym polega konkretna zasada współzycia społecznego oraz uzasadnieniu, na czym polega sprzeczność czynności prawnej z tymi zasadami. Omawiana klauzula generalna ma charakter wyjątku, co oznacza, że odmowa udzielenia ochrony prawnej musi być uzasadniona istnieniem okoliczności szczególnie rażących (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 listopada 2016 roku, II CSK 93/16, Legalis nr 1550006, wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 14 września 2016 roku, sygn. akt I ACa 346/16, Legalis nr 1522791).

Powyższy zarzut apelacji również zasługiwał na uwzględnienie. Sąd Rejonowy dokonał błędnej wykładni wskazanego przepisu art. 5 k.c. i nieprawidłowo zastosował klauzulę nadużycia prawa. Co prawda Sąd Najwyższy w cytowanej wyżej uchwale z dnia 11 grudnia 2015 roku (sygn. akt III CZP 94/15) wskazał, iż sąd rozpoznający orzekając o przyznaniu równowartości 40 euro, winien zbadać, czy w okolicznościach konkretnej sprawy wierzyciel nie nadużył przyznanego mu prawa, biorąc pod uwagę art. 5 k.c., jednakże w realiach niniejszej sprawy w ocenie Sądu Okręgowego nie sposób mówić o nadużyciu prawa przez powoda. Sąd Rejonowy zastosowanie klauzuli generalnej uzasadnił brakiem wskazania przez powoda kosztów związanych z odzyskiwaniem należności oraz brakiem wskazania innych czynności faktyczno-prawnych pociągających za sobą wydatki wierzyciela wymieniając przy tym przykładowo koszty spotkań o charakterze mediacyjnym. Sąd Okręgowy nie podziela tego stanowiska. Po dokładnej analizie akt niniejszego postępowania uznać należy, iż nie było zasadnym zastosowanie niniejszej regulacji. O nadużyciu prawa można byłoby mówić w sytuacji gdyby pozwana dobrowolnie dokonała zapłaty zaległości po terminie czy też wezwana do zapłaty dokonała zapłaty zaległości wraz z odsetkami albo zaległości nie były znaczne i miały charakter sporadyczny (tak wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 23 marca 2017 roku, sygn. akt IX Ga 532/16, niepubl.; tak też. wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 8 grudnia 2016 roku, sygn. akt 415/16, niepubl.). Natomiast w realiach niniejszej sprawy pozwana w ogóle nie ustosunkowała się do żądania powódki. Wezwana do dobrowolnej zapłaty zaległości nie dokonała zapłaty choćby w części dochodzonych należności. Ponadto jak wynika z dołączonych do pozwu faktur najstarsza z nich o nr FA (...) została wystawiona w dniu 28 lutego 2015 roku (k. 17). Opóźnienie w płatności najdawniej wymagalnej zaległości od chwili jej powstania w dniu 16 marca 2015 roku do dnia wydania wyroku w II instancji w dniu 20 kwietnia 2017 roku wyniosło 766 dni. Zatem nie można też uznać, że opóźnienie nie było znaczne. Ponadto dłużnik w żaden sposób nie podjął się polubownego rozwiązania sporu, podczas gdy powódka wzywała pozwaną nie tylko do zapłaty ale też do mediacji (wezwanie do mediacji z dnia 24 lutego 2016 roku k. 30). Pozwana natomiast nie przejawiała żadnej woli zapłaty choćby w części zaległości co mogłoby uzasadnić rozważenie zastosowania art. 5 k.c. W toku sprawy pozwana nie wniosła ani odpowiedzi na pozew, ani będąc prawidłowo wezwaną na rozprawę nie stawiła się na niej. Zatem całokształt okoliczności sprawy nie uzasadniał zastosowania przez Sąd Rejonowy klauzuli nadużycia prawa co dodatkowo uzasadniało brak stanowiska pozwanej w tym zakresie i wydanie wyroku zaocznego zgodnie z żądaniem pozwu. Zatem powyższe okoliczności jednoznacznie wskazują, że w niniejszej sprawie niezasadnym było oddalenie powództwa w części co do 11 kwot równowartości 40 euro na podstawie art. 5 k.c. i zasądzenia tylko jednej

rekompensaty równowartości 40 euro. Stąd też zarzut naruszenia art. 5 k.c. podobnie jak i poprzedniego przepisu ocenić należało za zasadny.

Mając na względzie powyższe Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok w zaskarżonej części i uwzględniając apelację zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwot:

- 165,98 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 16 marca 2015 roku,
- 163,65 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 24 kwietnia 2015 roku,
- 161,35 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 16 maja 2015 roku,
- 165,20 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 14 czerwca 2015 roku,
- 165,95 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 16 sierpnia 2015 roku,
- 165,95 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 21 sierpnia 2015 roku,
- 169,38 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 13 września 2015 roku,
- 169,54 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 7 października 2015 roku,
- 169,54 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 16 października 2015 roku,
- 168,17 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 14 listopada 2015 roku,
- 168,17 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 21 listopada 2015 roku.

Wskazane kwoty stanowią równowartość należności 40 euro od każdej z zaległych faktur VAT o nr (...) zgodnie z żądaniem powództwa.

W konsekwencji powyższego Sąd Rejonowy błędnie zastosował dyspozycję art. 98 § 1 k.p.c. i uznając, iż powódka wygrała sprawę w około 82 % zasądził kwotę 4.383 zł tytułem kosztów procesu w tym kwotę 3.936 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego wskazując, iż zostały one pomniejszone w ten sposób, że przy braku kosztów jakichkolwiek ze strony pozwanej odpowiadają stopniu (procentowi) uwzględnionego roszczenia.

Powyższe stanowiło w istocie wynik wadliwej interpretacji i zastosowania powyżej analizowanych przepisów art. 10 ust. 1 u.t.z. oraz 5 k.c. Stąd wobec zmiany przedmiotowego rozstrzygnięcia i uwzględnienia powództwa w całości, Sąd Okręgowy na podstawie na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz art. 99 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku (Dz. U.2015.1800) z dnia w sprawie opłat za czynności radców prawnych, podwyższył zasądzone koszty w ten sposób, że zasądził kwotę 5.345 zł na którą złożyło się wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika (4.800 zł) opłata od pozwu (528 zł) oraz opłata od pełnomocnictwa (17 zł).

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 386 § 1 kpc, Sad Okręgowy orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania apelacyjnego orzekł, zważywszy na jego wynik, w oparciu o art. 98 § 1 k.p.c., zaś należność z tego tytułu objęła, w myśl art. 98 § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. § 2 pkt 5 w zw. z § 10 ust 1 pkt 1 z rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku (Dz. U.2016.1667) w sprawie opłat za czynności radców prawnych, na które złożyły się wynagrodzenie radcy prawnego oraz opłata od apelacji.

SSR del.do SO A. Ł. SSO P. G. SSO M. S.